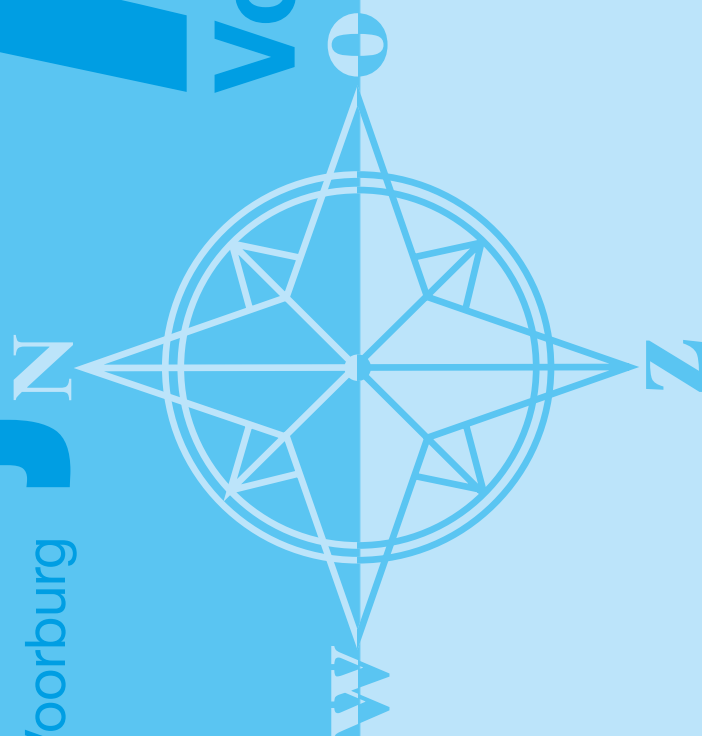

Kerkwijze

Uitgave Protestantse Gemeente te Voorburg

Voorburg

33^e jaargang no. 10
13 oktober 2017

In dit nummer o.a.:

- Pelikaanactiviteiten t.b.v. torenrestauratie Oude Kerk
- inzameling voor de voedselbank
- gemeenteavond conceptbeleidsplan PGV
- Martini Ensemble 25 jaar

Kerkelijk Bureau

Bruijnings Ingenhoeslaan 2
2273 KR VOORBURG
Tel. 386.35.02
E-mail: kerkelijkbureau@
protestantsegemeentevoorburg.nl
www.protestantsegemeentevoorburg.nl

Telefonisch bereikbaar/geopend:
Maandag en donderdag
van 9.00 tot 12.00 uur.

Enkele bank- en giro nummers:
Bijdrage Kerkbalans en/of Giften:
NL42 FVLB 0699641152 Protestantse
Gemeente Voorburg

Bestelling collectebonnen:
(€ 16,- per kaart)
NL07 RABO 0365900516 Protestantse
Gemeente Voorburg

Wilt u bij uw bestelling tevens
de portokosten voldoen?
De portokosten bedragen € 0,78
voor 1 t/m 4 collectekaarten en voor
5 t/m 12 collectekaarten € 1,56.
Ook is het mogelijk de collectekaarten
af te halen bij het Kerkelijk Bureau

Diaconie:
NL27 INGB 0000261919 Protestantse
Gemeente Voorburg

ZWO Werelddiaconaat:
NL67 INGB 0009350778 Werkgroep
ZWO Prot. Gem. Voorburg

Zending:
NL96 INGB 0000001881 Zending Prot.
Gem. Voorburg

Kerk Wijzer

Administratie en bezorging:
Zie bovenstaande gegevens bij het
Kerkelijk Bureau.

Redactie:
A.C. Bronsveld-Voerman
H. Nauta
P. Vink

E-mail:
kwbronsveld@kpnmail.nl
kwnauta2@outlook.com
kerkwijzer@
protestantsegemeentevoorburg.nl

Verzoek uw kopij in Word te e-mailen
naar de 3 bovenstaande e-mailadressen.
**Kopij voor het nummer van vrijdag
17 november moet uiterlijk donderdag
9 november vóór 17.00 uur worden
ge-e-maild naar de redactieadressen.**

Kerk Wijzer Nieuwe abonneemen-
ten kunnen worden aangemeld bij
het Kerkelijk Bureau. Eenmaal per jaar
krijgt u een verzoek om € 19,50 lees-
geld te voldoen op rek.
NL84 FVLB 0699741858,
Administratie Voorburgs Kerkblad.
Aan hen die buiten Voorburg wonen
wordt per jaar € 26,50 extra aan por-
tokosten in rekening gebracht.

Kerkdiensten Rooster

Zondag 15 oktober

Oude Kerk, Herenstraat
10.00 uur ds. W.F. Schormans
19.00 uur ds. J.T. van der Wolf

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
10.00 uur ds. E. van der Wolf-Kox

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
10.30 uur geen dienst

**Kerkdienst voor doven, gebouw:
Koningkerk**
10.00 uur ds. E. van der Wolf-Kox

Zondag 22 oktober

Oude Kerk, Herenstraat
10.00 uur ds. J.A. Berkheij,
Woerden
19.00 uur ds. H.J. Franzen, Pijnacker

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
10.00 uur ds. J.T. van der Wolf

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
10.30 uur ds. K. Bezemer

Zondag 29 oktober

Oude Kerk, Herenstraat
10.00 uur ds. H.M. Marchand
19.00 uur ds. H.M. Marchand

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
10.00 uur ds. E. van der Wolf-Kox

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
10.30 uur geen dienst

**Kerkdienst voor doven, gebouw:
Koningkerk**
10.00 uur ds. J. Kievit

Zondag 5 november

Oude Kerk, Herenstraat
10.00 uur ds. W.F. Schormans
19.00 uur ds. A. Sterrenburg

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
10.00 uur ds. B. Bootsma, Weesp

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
10.30 uur Hoeksteenlezing, Aukelien
van Hoytema

De Protestantse Gemeente Voorburg zoekt voor de Oude Kerk

Een 2^e parttime koster (m/v) voor 12 uren per week

Wij zoeken een gastheer/gastvrouw voor de bezoekers van de kerk en de zalen. Het gaat om trouw- en rouwdiensten, vergaderingen, concerten en andere activiteiten. Ook schoonmaakwerkzaamheden behoren tot de taak van de koster.

De werkdagen zijn dinsdag en vrijdag. Op zondag doet de koster af en toe dienst in de eredienst. Daarnaast zijn er gemiddeld eenmaal per maand op zaterdag activiteiten in de kerk. De werkuren per dag zijn afhankelijk van de verhuur van de kerk en de zalen, dus enigszins flexibel.

Wij zoeken iemand met

- Goede contactuele eigenschappen
- Een diploma bedrijfshulpverlening of de bereidheid de opleiding te volgen
- Die zich verbonden voelt met de Protestantse Kerk Nederland (PKN)

Wij bieden:

- Salaris en arbeidsvoorwaarden volgens de regelingen van de PKN
- Samenwerking met een actieve groep vrijwilligers

Informatie over de Oude Kerk is te vinden op onze website
www.oudekerkvoorburg.nl

Uw sollicitatie met cv kunt u sturen naar:
Kerkelijk Bureau, t.a.v. mevrouw A.A. van den Berg,
Bruijnings Ingenhoeslaan 2, 2273 KR Voorburg
e-mail: personeel.pgv@icloud.com

**Kerkdienst voor doven, gebouw:
Koningkerk**

10.00 uur ds. B. Bootsma, Weesp

Zondag 12 november

Oude Kerk, Herenstraat

10.00 uur ds. H.M. Marchand

19.00 uur ds. M. Zebregs, Valkenburg

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan

10.00 uur ds. E. van der Wolf-Kox

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen

10.30 uur Het levensverhaal van
Esther in woord en beeld

De Mantel

11.15 uur ds. T. Koelewijn, Den Haag

Wijkgemeente
Martini

Oude Kerk Herenstraat 77, 2271 CC Voorburg,
tel. 3863220.

Predikanten: ds. W.F. Schormans, Parkweg 362,
2271 BK Voorburg, tel: 070-7520363, e-mail:
wfschormans@hotmail.com en ds. H.M. Marchand,
Parkweg 362, 2271 BK Voorburg, tel. 070-7520363,
e-mail: hmmarchand@hotmail.com

Scriba: mw. N.L.I. van Varik-van den Berg,
Paradijsstraat 30, 2275 EP Voorburg, e-mail:
scriba.wijkgemeente.martini@outlook.com,
tel. 3871655.

Rek.nr. wijkkas: NL98 INGB 0000 6837 55 t.n.v. Wijk-
kas Martinigemeente.

Rek.nr. wijkdiaconie: NL49 INGB 0000 5470 91
t.n.v. Wijkdiaconie Martini Gemeente.

Website: www.oudekerkvoorburg.nl

Bij de kerkdiensten

Zondag 15 oktober

De lezing deze zondag is uit Genesis 4: 17-25. We lezen in dit gedeelte over de ontwikkeling van cultuur en techniek. Twee 'typen' staan in dit tekstgedeelte tegenover elkaar: Lamech, de mens die leeft vanuit de roep van het bloed en het geweld en Enos, de zwakke (zijn naam betekent 'sterfelijk'): hij begint de naam van de Heer aan te roepen. Ds. G. Schormans

Zondag 22 oktober

Deze morgen is de voorganger ds. J.A. Berkheij uit Woerden.

Zondag 29 oktober

Viering 500 jaar reformatie

Op de laatste zondag van oktober vieren we in de Oude Kerk 500 jaar Reformatie. Tijd om terug te kijken, te danken, schuld te belijden, ons te verwonderen, te oogsten, te zaaien. Omdat we als predikanten halverwege het seizoen 2016-2017 in Voorburg

Collectetoelichtingen

De 1^e collecte is altijd voor een diaconaal doel.
De 2^e collecte is alle data voor plaatselijke kerkelijke doeleinden zoals huisvesting, salarissen, organisatie e.d.

15 oktober Werelddiaconaat

In 2017 ondersteunen wij drie projecten: Oeganda, JW-Support en Docenten voor Afrika. In Kampala, de hoofdstad van Oeganda, steunen we een burenhulpproject en een dagcentrum voor kinderen met een beperking. JW Support helpt de leefomstandigheden van kinderen en vrouwen in ontwikkelingslanden te verbeteren, met name in Bangladesh. De Stichting Docenten voor Afrika biedt financiële en niet-financiële hulp voor goed en inspirerend onderwijs aan kansarme kinderen in de townships van het Zuid Afrikaanse Kaapstad. Medio oktober verschijnt de 64e Voorburgse-Samen-Delenkrant met recent nieuws over deze en andere projecten.

22 oktober Nederlands Bijbel Genootschap (NBG)

Het NBG brengt de Bijbel dichtbij. Van de Bijbel in Gewone Taal tot een nieuwe bijbelvertaling voor Burkina Faso. Van debijbel.nl tot het Bijbelfestival voor gezinnen. Het NBG maakt het mogelijk dat mensen in binnen- en buitenland de Bijbel ontdekken, ervaren en doorgeven, voor nu en volgende generaties, in andere talen en in nieuwe vormen. Zo staan in de 'Bijbel Dichtbij', een speciale editie van de Bijbel in Gewone Taal, duizenden toelichtingen en toepassingen die lezers helpen om dagelijks de Bijbel te lezen. Door de Samenleesbijbel kunnen (groot)ouders en (klein)kinderen met elkaar de Bijbel lezen, erover praten en er samen van leren. Info: www.nbg.nl.

29 oktober Sociaal Fonds

Het Sociaal Fonds Leidschendam-Voorburg, waaraan onze kerk jaarlijks bijdraagt en ook in het bestuur zit, verleent financiële hulp aan inwoners van de gemeente Leidschendam-Voorburg die door bijzondere oorzaken in financiële problemen zijn geraakt en waarin bestaande voorzieningen geen uitkomst bieden. Voorwaarde is dat er geen andere voorzieningen zijn waarop een beroep gedaan kan worden, bijvoorbeeld bijstand of bijzondere bijstand. De situatie waarin men terecht gekomen is mag niet verwijtbaar zijn en een bijdrage uit het Sociaal Fonds moet een structurele oplossing bieden (www.lv.nl).

5 november Najaarszending

In augustus 2013 vertrokken Tjeerd de Boer en zijn vrouw Kathleen Ferrier naar Hong Kong (China). Tjeerd is door Kerk in Actie uitgezonden als docent Missiologie aan het Luthers Theologisch Seminarie (LTS) in Hong Kong. Samen geven Tjeerd en Kathleen het vak Kerk en maatschappij dat zij toespitsen op de landen waar de studenten vandaan komen. Het LTS leidt momenteel 300 studenten uit Hong Kong, China, Cambodja, Myanmar, Laos, Vietnam, Thailand, Filippijnen en Indonesië op tot predikant of theologisch docent. De studenten - vaak al enige tijd werkzaam als gemeentepredikant of docent op een seminarie - kunnen zo hun kennis verdiepen binnen hun eigen Aziatische context. Aan de parttime avondopleiding studeren nog eens 260 in theologie geïnteresseerde mensen.

12 november Voedselbank

De Voedselbank Stichting Buren zorgt er met haar voedselpakketten voor dat mensen uit Leidschendam en Voorburg die moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen toch voldoende te eten hebben. We collecteren voor de voedselbank en u kunt tegelijkertijd een bijdrage in natura leveren door levensmiddelen (zie folder) mee te nemen naar de kerk.

gekomen zijn, zijn we aan het Reformatiejaar niet echt toegekomen. Jammer, want de Reformatie heeft kerk en samenleving in Europa en ook in Voorburg diepgaand gevormd. Thema voor de dienst is 'De vrijheid van

een christen'. Maarten Luther schreef hier in 1520 een tractaat over. Christelijk leven, geloof en vrijheid hebben volgens hem alles met elkaar te maken. We lezen 1 Kor. 10: 23-11: 1.

Ds. L. Marchand

Zondag 29 oktober, vesper Viering 500 jaar reformatie

's Avonds zingt de cantorij onder leiding van Hans Houtman voor en mee in de vesper, die opnieuw in het teken van Luther staat. Door te zingen kwam Luther menige aanval van melancholie te boven. Hij was van mening dat je het evangelie moest 'zingen und sagen'. Let op de volgorde! 'Een vaste burcht' krijgt in deze muzikale vesper zeker een plaats. De Schriftlezing is uit Matteüs 15: 21-28, 'Het geloof van de Kanaanitische vrouw.'

Ds. L Marchand

Zondag 5 november Bevestiging ambtsdrager

In deze dienst zal Maurits Assink bevestigd worden als ouderling-kerkrentmeester. We zijn dankbaar dat hij dit ambt op zich wil nemen. De schriftlezing deze zondag is Genesis 6. God roept Noach op een ark te bouwen. Noach gehoorzaamt. In de woestijn bouwt hij een ark, in afwachting van de grote doop die de aarde zal ontvangen.

Ds. G. Schormans

Zondag 12 november

In de dienst klinkt Genesis 7, over de dieren en mensen die de ark in gaan, over Gods hand die de deur achter hen sluit en over het water van de grote vloed. Van generaties kleuters het lievelingsverhaal, vanwege de vele dieren in de grote boot. Moderne vaders en moeders lezen het huisverend, want betekent dit nu echt, dat op Noach en de zijnen na de rest kan stikken? Willem Barnard stelt dat de kerk het verhaal van de vloed leest als een paasverhaal. Daar gaan we op in, in de dienst van 12 november.

Ds. L. Marchand

Dienst in De Mantel

Zondag 12 november om 11.15 uur gaat ds. T. Koelewijn voor. Allen van harte welkom in deze dienst.

Kringen

Kring Geloofsverdieping I komt op maandag 23 oktober om 20.00 uur bij elkaar, *kring Geloofsverdieping II* op dinsdag 24 oktober 10.00 uur. Thuis lezen: H1 Alleen God (uit het boekje van Arjan Markus, *Heel het leven*, dat binnenkort klaar ligt in De Voorhof).

Ds. L. Marchand

Bijbellezen I komt samen op maandag 30 oktober in De Voorhof. *Bijbellezen II* op woensdagmorgen 1 november om 10.00 uur. Materiaal wordt toegezonden per email.

De ABC-Cursus komt samen op woensdagavond 1 november om 20.00 uur in De Voorhof. Nieuwe deelnemers zijn van harte welkom!

Ds. G. Schormans

Lunchbijeenkomst 20+: zondag 15 oktober om 11.30 uur in De Voorhof. Ds. G. Schormans

Ontmoetingsmoment

Op dinsdagmiddag 14 november van 15.00-16.30 uur en woensdagavond 29 november van 20.00 -21.30 uur staan er eenmalige ontmoetingsmomenten gepland in De Voorhof. We spreken elkaar rond het thema 'Open huis'. De bijeenkomsten worden geleid door de predikanten. U bent van harte welkom! Graag opgeven van te voren. Contactpersoon: Judy van Engeldorp Gastelaars, judy.van.e.g@gmail.com

Op reis met Luther

Dit jaar herdenken we dat het 500 jaar geleden is dat de Reformatie plaatsvond. Luther speelde daarin een belangrijke rol. Daarom zal Wil Brauckman een presentatie geven over deze Reformator. Er zijn twee (identieke) bijeenkomsten, op een middag: 18 okt. (Koningkerk; 14.30-16.30 uur en op een avond: 30 okt. (Koningkerk; 20.00-22.00 uur).

Giften

Ontvangen voor de wijkkas via Judy van Engeldorp Gastelaars € 20,- (H). Ontvangen voor de wijkdaconie tijdens de busreis 2 giften van € 80,- (NN).

Samen eten in De Voorhof

De eerstvolgende maaltijden zijn op dinsdagavond 24 oktober, 14 en 28 november. Een gezellige maaltijd met mensen van binnen en buiten de kerk, waarbij het elkaar ontmoeten centraal staat. Nieuwe gasten worden van harte uitgenodigd. U krijgt voor € 7,50 een driegangenmenu, inloop 17.15 uur, de maaltijd begint om 17.45 uur. U kunt zich aanmelden tot de zaterdag vóór de maaltijd bij Lenne Versteeg tel. 3998393 email lenneversteeg@ziggo.nl of Janny van der Heide tel. 3861534 email jannyvanderheide@versatel.nl. Voor inlichtingen Gerda van der Hoeven tel. 3872066 e-mail gerdavdhoeven@hotmail.com

En samen koffie drinken

De eerstvolgende koffieochtend is op maandag 6 november van 10.00-12.00 uur.

Kerkvrijwilligers gevraagd voor Het Huis Nebo

Het trouwe en enthousiaste kerkvrijwilligersteam van Het Huis Nebo (Floriss Arntzeniusplein 65, 2597 SP Den Haag) zoekt per direct versterking! In verpleeghuis Nebo wonen zo'n 120 bewoners met geestelijke en/of lichamelijke problemen, waardoor zij (tijdelijk) zorg behoeven. Elke zondagochtend is er voor iedereen die dat wil een oecumenische kerkdienst in de multifunctionele ruimte De Bron. De diensten beginnen om 11.30 uur en duren drie kwartier. Voor het klaarmaken van De Bron en het halen en brengen van de bewoners zijn extra vrijwilligers nodig.

Zou dat iets voor u/jou kunnen zijn? Er wordt in teams van 3 tot 5 mensen gewerkt. Een team is 1 keer per maand aan de beurt. Door de bestaande vrijwilligers wordt het werk als zeer dankbaar ervaren.

U kunt zich individueel of als groep aanmelden bij Barbara Zwaan, geestelijk verzorger van Nebo en lid van de Martini gemeente.

Email: b.zwaan@haaglandenmc.nl.

Tel: 3123738.

Uit de pastorie

Fijn dat we als nieuwe predikanten hier in het voorjaar kwamen. In de kerkelijk rustige zomertijd hebben we veel kennismakingsbezoeken kunnen doen en een goede indruk gekregen van de gemeente. Nu is het winterseizoen begonnen en daarmee ook het programma van toerusting en gemeentelopbouw. Er draaien verschillende kringen: door de week en op zondagmiddagen. Dat legt een flink beslag op onze tijd en dat is goed, we doen het met plezier en vinden het ook heel zinvol. Het betekent dat er aan de kennismakingsbezoeken nu een eind komt. Daar vragen we begrip voor. Als u één van ons wilt spreken dan is dat altijd mogelijk, maar het vraagt soms even geduld. Schroomt u niet om te bellen of te mailen, voor geestelijke begeleiding in tijden van ziekte of crisis maken we tijd!

Na de dienst wordt er altijd door veel mensen koffie gedronken in De Voorhof. Een mooi moment om elkaar te ontmoeten en bij of na te praten. Als predikanten lopen we daar ook meestal rond. We merken dat we dan vaak even worden aangesproken door deze of gene. Tegelijk is er dan niet echt gelegenheid om even rustig in gesprek te gaan.

Daarom beginnen we een experiment. Degene van ons die de dienst heeft geleid zal na de dienst in de

'Het echte geluk'

'Het echte geluk is voor mensen die weten dat ze God nodig hebben. Want voor hen is Gods nieuwe wereld.' (Matteüs 5: 3, Bijbel in gewone taal)

"De kerk heeft ons beeld van geluk vertroebeld" stelde hoogleraar Herman Pleij bij Pauw. Pleij schreef een essay ter gelegenheid van de maand van de geschiedenis, die dit jaar in het teken staat van geluk. Al in de Middeleeuwen is geluk buiten het bereik van de stervelingen komen te liggen zegt Pleij. Het geluk van het paradijs is men verloren, en slechts door boete en versterking zou men eens het hemelse geluk beërven.

De kerk komt hier naar voren als een 'killjoy', vreugdebederver, spelbreker, die met haar pessimisme de mens het leven zuur maakt. Een hardnekkig karikatuur, zo oud als de wereld: we komen het al tegen in Genesis 3, waar de slang aan Eva vraagt: je mag hier zeker van geen enkele boom eten?

Is christelijk geloof een pessimistisch gebeuren dat geluk in de weg staat? Om te beginnen: met een beetje pessimisme is niets mis. Het kan geen kwaad te onderkennen dat het leven vaak anders loopt dan je zou willen, en je daar op voor te bereiden. In Zweden worden volgens dagblad Trouw zelfs cursussen pessimisme gegeven, als tegengif tegen een dwangmatig positiviteitsdenken. 'Gij zult gelukkig zijn', maar een mens is nu eenmaal niet altijd gelukkig en het is maar beter jezelf en een ander daar liefdevol de ruimte en de tijd voor te geven.

Het beeld dat Bijbel en christelijke traditie geven op het menselijk bestaan is niet pessimistisch, maar wel behoorlijk realistisch. Er is in ons mensen een diep verlangen naar geluk en vervulling, en tegelijk is het leven vaak zwoegen, tobben en je doel missen. In dat verlangend bestaan is de Heer echter liefdevol en trouw aanwezig. Wij belijden -soms tegen de klippen op en door de tranen heen- zijn liefde voor een verscheurde wereld.

Weet u, daar word ik nou gelukkig van. Ik hoef mijn geluk niet na te streven, niet het perfecte plaatje in stand te houden noch elke teleurstellende ervaring bij mijn kinderen weg te houden. Ik hoef alleen het Koninkrijk van God te zoeken. Te leven met enerzijds een heimwee naar wat verloren is en anderzijds verlangen, naar de Heer die komt. Dan wordt het nu, de tussentijd, soms opeens gevuld met een diepe vreugde. Omdat je mag leven en liefhebben, omdat je van Hem bent. Om alle goedheid en schoonheid die er is, hoe voorlopig en kwetsbaar ook.

Uiteindelijk ligt het echte geluk voorbij de horizon, in God en zijn Rijk. Dat maakt je ook nog eens een keer een stuk milder, naar iedereen die een verliezer is in de hedendaagse geluksrace. Chronisch zieken, werklozen, hulpbehoevenden, noem maar op. Zouden daar niet veel echte winnaars bij kunnen zitten? Want het echte geluk, zegt Jezus, is voor mensen die beseffen dat ze behoeftig zijn, die een open wond, een hongerig verlangen naar God hebben.

ds. L. Marchand

Eventuele bezwaren tegen bovengenoemde kandidaat kunnen schriftelijk, gemotiveerd en ondertekend door de stemgerechtigde leden van de wijkgemeente, binnen één week na deze bekendmaking bij de wijkscrimba worden ingediend.

Oproep namen van kandidaten nieuwe ambtsdragers

De kerkenraad nodigt u nadrukkelijk uit om namen van mogelijke kandidaten voor de diverse ambten voor te dragen. In januari zijn diverse kerkenraadsleden aftredend. We zoeken daarom versterking zowel bij de ouderlingen als de diakenen. Vele handen maken licht werk. Het is bijzonder verrijkend om deel uit te maken van de kerkenraad!

U kunt tot en met maandag 6 november de namen van mogelijke kandidaten per e-mail sturen naar scriba.wijkgemeente.martini@outlook.com of natuurlijk schriftelijk naar het adres van de scriba. Wanneer u eerst wat meer informatie wilt hebben, aarzelt u dan niet om één van onze wijkpredikanten aan te schieten of te overleggen met de voorzitter mevrouw Redelijkheid.

Vernieuwing interieur Oude Kerk

Sinds enige tijd komt een commissie bijeen om ideeën te bedenken voor de vernieuwing van het interieur van de Oude Kerk. Daarbij wordt beoogd alle leden van de nieuw ontstane Martiniwijkgemeente zich thuis te laten voelen. Naast de uitgangspunten van vernieuwing en integratie wordt er voor transparante zichtlijnen gekozen.

Het weghalen van het doophek heeft de zichtlijnen in de lengterichting open gemaakt. Dat bevalt de meeste kerkgangers goed. De commissie vindt dan ook dat er geen nieuw doophek aangebracht hoeft te worden.

Er is onderzocht of de vloer van het koor beter bruikbaar zou kunnen worden gemaakt. Dat zou het houden van besloten vieringen beter mogelijk kunnen maken. De kosten van een beloofbare glazen vloer zijn echter te groot om met een ruimer gebruik goed te kunnen maken.

Het liturgisch centrum zal een nieuwe invulling krijgen. Ons gemeentelid Frans Kokshoorn ontwerpt een nieuwe tafel en spreekgestoelte, passend bij het doopvont en de menora. De bedoeling is om de verhoogde vloer van het koor meer de kerk in te trekken zodat tafel en spreekgestoelte naar voren komen. Daarmee komt de predikant dicht bij de mensen te staan. Architect Pim van Dijk, spe-

kerk blijven en daar een kop koffie drinken en zo beschikbaar zijn voor een (kort) gesprek of een gebed, of om zo maar even iets te delen.

Van 16-22 oktober hebben wij herfstvakantie, als u een predikant nodig heeft kunt u contact opnemen met Judy van Engeldorp Gastelaars of onze scriba Nicolette van Varik.

ds. Marchand, ds. Schormans

Nieuwe kerkrentmeester

De kerkenraad is verheugd u bekend te kunnen maken, dat de heer M.J.I. Assink, wonende Koninginnelaan 65 in Rijswijk, is gekozen tot ouderling-kerkrentmeester. Hij zal deel gaan uitmaken van het moderamen van het college van kerkrentmeesters. De voorgenomen bevestiging vindt plaats in de dienst van 5 november om 10.00 uur in de Oude Kerk.

DE VOS VERF

Voor hoogwaardige lak, muurverf en plamuur

Voor professioneel advies

BIJ KONINKLIJKE BESCHIKKING
HOFLEVERANCIER

WWW.DEVOSVERF.NL/070 347 36 31

telefoon: 070 386 42 45
www.agterdenbosch.nl

FA. A. H. KERKHOF & ZN.

van 1892

BEGRAFENIS – CREMATIEVERZORGING

diverse rouwcentra – telefoon 3451676

FAMILIEONTVANGKAMER en KANTOOR:

Groot Hertoginnelaan 227 – Den Haag

 DAMENDRUKKERS

www.damendrukkers.nl

cialist in kerkinterieurs, fungeert als klankbord voor deze plannen.

Als er duidelijkheid is over de inrichting van het liturgisch centrum komt de keuze van nieuwe stoelen aan de orde. Er is al eerder een proef gedaan die echter geen succes was. De commissie wil in overleg met de architect een stoelkeuze voorstellen die past bij het ontwerp van het centrale deel.

Zodra deze plannen rijp zijn voor besluitvorming zal de gemeente worden geïnformeerd. Naar verwachting zal dat in het voorjaar plaats kunnen vinden.

In de toegangshal van de kerk zal ondertussen een nieuwe glazen tocht-pui worden gebouwd. Doel is koude tocht tegen te gaan. De voorbereidingen zijn in een gevorderd stadium. Er is al een leverancier gekozen en de vergunning wordt aangevraagd. Het zal nog wel enkele maanden duren voor de pui er daadwerkelijk staat.

Jaap Geluk

Dagje uit op 6 september met de Martinigemeente

Hij is al voorbij die mooie zomer! Maar met een heel goede herinnering aan de bustocht van 6 september. Een dagje naar de Biesbosch. Met de bus, een zeer goede, gezellige en be-

trouwbare chauffeuse(!) en een heel gezellig gezelschap, de stemming zat er al heel gauw in. De lunch in de bus was weer voortreffelijk, en ja, wat wil je dan nog meer?

Hoewel het weer bij de start en onderweg wat tegenwerkte in de vorm van een enkele bui, hebben wij het toch verder droog gehouden met een echte Hollandse wind in de zeilen. Nou ja "zeilen", het had de vorm van een mooie passagiersboot, die de gezelligheid verhoogde. Heerlijke middag op het water, met de stevige wind door de (grijze) haren.

We hebben kunnen genieten van een prachtig stuk natuur van de Biesbosch, "onze Biesbosch" zou ik haast zeggen, wat is Nederland toch mooi mensen! Daar mogen wij best trots op zijn. Na deze tocht terug naar Schoonhoven, restaurant Lekzicht, daar hebben we

de inwendige mens verwend op een heel goede en bijzondere manier. Het was in één woord, voortreffelijk!

De terugweg verliep heel goed en wij kunnen terugzien op een goed en prima georganiseerd uitstapje. Dank aan de medewerkers van de diaconie en ook diegenen die hieraan hun medewerking hebben gegeven. Dit was uitstekend en wat hebben wij genoten!! Zeker tot de volgende keer, tot ziens!

Aad de Graaf

Torenrestauratie Oude Kerk

De wervingscampagne voor de restauratie van de toren is gestart op 21 september met een Pelikaanlezing door Meindert Marijs met als onderwerp:

'700 jaar Bouwgeschiedenis van Voorburgs oudste monument, de Oude Kerk', met zo'n 200 gasten.

Voor de eerste keer kon de rode en witte wijn geproefd worden, geboteld in flessen met een speciaal voor de torenrestauratie ontworpen etiket! En..... die smaakt prima.

Om de torenrestauratie extra bekendheid te geven kunnen we u flessen rode en witte wijn aanbieden voorzien van een uniek gelegenheidsetiket.

Hierop staat de wel-luidende naam 'Cu-vée La Tour de Voorburg' en dit gaat zeker een collectoritem worden! We bieden u deze speciale flessen wijn aan voor een prijs van € 9,- per stuk. Koopt u een doos van 6 flessen rode of witte wijn dan krijgt u een korting van € 4,- en kost de doos € 50,-.

U kunt de dozen en flessen met deze heerlijke wijn bestellen bij Frank Arons, tel. 06 14598039, arons.frank@gmail.com

Komende wervingsactiviteiten in de Oude Kerk:

Dinsdag 10 oktober,

aanvang 20.00 uur

Pelikaanlezing 'Hoe Voorburg in de laatste veertig jaar veranderde' door Meindert Marijs. Herhaling op veler verzoek.

Zaterdag 21 oktober,

aanvang 20.00 uur

Benefietconcert uitgevoerd door de Muziekvereniging Sint Caecilia uit Leidschendam-Voorburg.

Zaterdag 28 oktober,

aanvang 15.00 uur

Jaarconcert gegeven door ons eigen Martini Ensemble.

Ter ondersteuning van de toeren-restaurantie kunnen giften overgemaakt worden naar het rekeningnummer van de Protestantse Gemeente Voorburg Wervingscommissie, NL 48 INGB 00048 30726 onder vermelding van Restauratie Toren Oude Kerk.

Bij voorbaat hartelijk dank voor uw steun!

Sanseveria

Wat hebben we met de Sanseveria-vriendinnen op 3 oktober ademloos naar Henk Griffioen uit Utrecht geluisterd en gekeken naar zijn prachtige foto's. Hij vertelde vol vuur over zijn Pelgrimstocht naar Santiago de Compostella, waarbij hij veel mensen uit allerlei landen heeft ontmoet die elkaar inspireerden op hun tocht naar Santiago. Vooral het emotionele verhaal over zijn Godsontmoeting terwijl hij Taizé liederen aan het zingen was, heeft ons diep geraakt.

Wij zijn nieuwsgierig naar wat ons volgende maand op 7 november te wachten staat. De neef van Ans Verschoor zal ons komen vertellen over het Hospitaal-Kerkschip "De Hoop". Voor de Nederlandse vissers maar ook

voor buitenlandse zeelieden was "De Hoop" een rots in de branding. Het belooft ook deze keer een interessante middag te worden. Dames, u bent van harte welkom. Deze keer geschreven door

Germa Nauta

Actie schoenendoos

Ook dit jaar willen wij als Martinige-meente weer meedoen met de schoenendoosactie van Actie4Kids. Dit jaar gaan de schoenendozen naar landen in West Afrika, Oost Europa, het Midden Oosten en de kinderen van vluchtelingen in Europa. Wij vragen aan gemeenteleden om één of meerdere schoenendozen te vullen voor kinderen van 2-14 jaar. De inhoud van de schoenendozen kan bijv. bestaan uit schoolspullen, speelgoed, toiletartikelen, kleding e.d.

Per schoenendoos wordt een bijdrage van € 5,- gevraagd voor organisatie- en transportkosten.

Ieder jaar worden er meer schoenendozen gemaakt voor meisjes dan voor jongens. Daarom een oproep hiermee dit jaar rekening te houden.

Zondag 26 november is de laatste zondag dat u de dozen kunt inleveren. Een financiële bijdrage (los van deelname) is ook mogelijk.

Kijk voor meer info over bijv. het vullen van de schoenendoos op www.actie4kids.org

Of mail naar a.v.d.meide@ziggo.nl (ook voor aanvraag lege schoenendozen) of bel 0610829131.

Annemarie van der Meide

Wijkgemeente De Open Hof

Koningkerk Br. Ingenhoeslaan 4, 2273 KR Voorburg, tel. 3866876. Pred.: ds. J. van der Wolf, Laan van Haagvliet 19, 2271 XL Voorburg, tel. 2128279 e-mail: jtvan.derwolf@gmail.com en ds. E. van der Wolf-Kox, Laan van Haagvliet 19, 2271 XL, Voorburg, tel. 2128279 e-mail: evanderwolfkox@gmail.com Scriba: mw. R. Dröge-Bouwers, Einddorpstraat 25, 2271 VS Voorburg, tel. 3861611, e-mail: secretariaat@deopenhofvoorburg.nl Rek. Nr. Wijkkas NL30 INGB 0007235874. Rek. Nr. Wijkdiaconie NL95 INGB 0008034372. Website: www.deopenhofvoorburg.nl

Bij de kerkdiensten

Zondag 15 oktober

Deze zondag volgen we het leesrooster en lezen we Matteüs 22: 1-14. De gelijkenis van de bruiloft en de gasten. Een prikkelend verhaal van Jezus. Waar raakt en haakt dit in ons leven? Voorganger is ds. Els van der Wolf.

Zondag 22 oktober

Deze dienst staat in het teken van "het leven waar je naar verlangt". We staan stil bij het verlangen naar vrede. In de Bijbel is vrede meer dan afwezigheid van oorlog. Sjaloom is een situatie van welzijn met rechtvaardige verhoudingen. We lezen Jeremia 29: 1-14. Jeremia richt zich in een brief tot zijn volksgenoten die zich in ballingschap in Babel bevinden. Hij roept op om zich in te zetten voor het welzijn (sjaloom) van die vreemde heidense stad. In vers 7 lezen we: "Bid tot de HEER voor de stad waarheen ik jullie weggevoerd heb en zet je in voor haar welzijn, want het welzijn van de stad is ook jullie welzijn." Ds. Jan van der Wolf is de voorganger.

Zondag 29 oktober

De laatste zondag van oktober is door het Nederlands Bijbelgenootschap uitgeroepen tot Bijbelzondag, aansluitend bij Hervormingsdag op 31 oktober. 'Vier je Bijbel!' is het thema. We staan vandaag stil bij de betekenis van de Bijbel, dat bijzondere, weerbarstige Boek waarin we God ontmoeten en Jezus leren kennen. De Bijbel heeft een vanzelfsprekende plaats in onze kerkdiensten, maar wordt onder ons verschillend gewaardeerd. Voor de één een bron van inspiratie, voor de ander een boek op afstand. We verdiepen ons in Matteüs 22: 37-38 en vertrouwen erop dat die woorden voor ons gaan leven door Gods Geest. De cantorij zingt mee vandaag, onder andere twee liederen door Luther geïnspireerd: "Nu bidden wij de heilige Geest" (LB 671) en - met woorden van Jaap Zijlstra - "Uw stem Heer hebben wij gehoord" (LB 722).

Zondag 5 november

Vandaag is ds. Berit Bootsma onze voorganger. Zij was tot deze zomer als predikant aan de Christus Triomfator Kerk in Den Haag verbonden en nauw betrokken bij het dovenpastoraat. Inmiddels is zij als predikant verbonden aan de Protestantse Gemeente van Weesp. Fijn dat zij bij ons voorgaat!

Zondag 12 november

'Ik wil, ik wil...' Zo heet het thema van de gemeentekringen bij de tieners. Zij doen mee aan de voorbereiding van deze kerkdienst. En de band, o.l.v. Jeroen Bosman, zorgt voor de muziek. Waarschijnlijk gaat het over: goede relaties / het goed hebben met jou. Het Bijbelgedeelte is Romeinen 12: 9-21. Ds. Els van der Wolf gaat voor.

Gemeentekringen van start

Zo'n 90 mensen doen mee met 'het le-

ven waar je naar verlangt! Dat betekent dat er 10 kringen gevormd zijn. Het is altijd een hele puzzel om voor iedereen een goed plekje te vinden: op de goede dag, wel of juist niet in je 'oude' kring en met vertrouwde en nieuwe mensen. Langzamerhand 'valt alles op zijn plaats.' De eerste instructieavond is geweest. In de week dat deze KerkWijzer bij u in de bus valt, zijn de eerste bijeenkomsten (gepland). Heb je nog niets gehoord, terwijl je je wel had aangemeld, neem dan contact op met ds. Els.

De reis van Luther

Dit jaar herdenken we dat het 500 jaar geleden is dat de Reformatie plaatsvond. Luther speelde daarin een belangrijke rol. Daarom zal Wil Brauckman een dialezing geven over deze Reformator. Er zijn twee (identieke) bijeenkomsten in de Koningkerk: op woensdagmiddag 18 oktober van 14.30-16.30 uur en op maandagavond 30 oktober van 20.00-22.00 uur.

Vragen rond de uitvaartdienst

Afgelopen juni was er een zeer drukbezochte middag over 'alle mogelijkheden van kerkelijke betrokkenheid bij de uitvaart en vragen rond de uitvaartdienst'. Vanwege de grote belangstelling wordt deze bijeenkomst herhaald, maar nu op een avond. Onder leiding van ds. Jan van der Wolf komen vragen aan de orde als: Wat kan er nog meer behalve een afscheidsdienst in de kerk? Hoe ga je om met verschillen in geloofsbeleving bij de vormgeving van een afscheidsbijeenkomst? Wat zeg je bij een crematie? Wat kan er allemaal op het gebied van muziek en rituelen? Datum: 23 oktober (Koningkerk; 20.00-22.00 uur). Aanmelden is niet nodig.

Korte cursus:

Help mij om stil te zijn

Op 26 oktober start onder leiding van ds. Els de drieweekse cursus 'Help mij om stil te zijn.' Drie donderdagavonden achter elkaar komen we samen om te ontdekken en te oefenen wat stilte is. Een stilte die geen doel op zich is, maar vooral ruimte om te midden van alle stemmen die klinken in je leven de stem van God te kunnen horen. Lees meer, ook over aanmelding, onder Kerkelijke Berichten.

Groep 20-30 jaar

Deze groep komt weer bij elkaar op zondagavond 29 oktober bij één van de deelnemers thuis. We beginnen om 18.00 uur met gezellig samen eten. Aansluitend buigen we ons, o.l.v. ds. Els, over het leven waar je

naar verlangt. Vorige keer hebben we samen verkend waar we naar verlangen. Dat had veel raakvlakken met de gemeentekringen, maar ook eigen accenten door de levensfase waar je in zit. Deze avond gaat het over verlangen naar goede relaties. Degenen die zich aangemeld hebben voor deze kring - inmiddels 12 mensen! - zitten in een appgroep. Wil je ook meedoen? Leuk! Neem dan even contact op met ds. Els van der Wolf (evanderwolfkox@gmail.com, tel. 2128279).

Ochtendbijbelkring

Op woensdagochtend 15 november komt de Bijbelkring weer bij elkaar in de Koningkerk. We beginnen om 10.00 uur met koffie. Van 10.15-11.30 uur buigen we ons, o.l.v. ds. Els, over Jakobus 2: 1-13. Iedereen die houdt van ontmoeting en bezinning rond een Bijbelgedeelte is welkom.

In gesprek met de Bijbel

Aansluitend bij het jaarthema richten we dit seizoen onze aandacht op de Psalmen, die ook wel 'liederen van verlangen' worden genoemd. We lezen met elkaar een aantal bekende en onbekende Psalmen. De eerste keer is inmiddels geweest. De andere data zijn 16 nov., 14 dec., 18 jan., 22 feb. en 22 mrt., steeds van 20.00-22.00 uur in de Koningkerk. NB: alleen als er meer dan zes deelnemers zijn gaat het door. Daarom graag van tevoren opgeven bij ds. Jan van der Wolf (jtvanderwolf@gmail.com of tel. 2128279).

Ten slotte

een paar verzen uit een lied over de herfst van Harry Tacken:

*Dit is een tijd van kleurenpracht
nu na de zomer 't najaar wacht.
Al wat er groeide in de tijd
heeft God tot nieuwe oogst bereid.*

*Nu komt de herfst, verstillt het al,
maar vruchten zijn er zonder tal.
Zo geeft Gij ons in overvloed
uw liefde die ons leven doet.*

Een hartelijke groet,
ds. Jan en Els van der Wolf

Vergaderingen

Het dagelijks bestuur vergadert op 7 november en de kerkenraad op 21 november in één van de zalen van de Koningkerk.

Gemeenteavond over project Los-vast op 25 oktober

In de afgelopen jaren zijn er gemeentelieden uit beeld geraakt die ooit be-

trokken en actief waren in de kerk. In opdracht van de kerkenraad heeft Ria Keijzer in het najaar van 2016 een project opgezet om hiervan de achtergronden te onderzoeken. Het project is afgerond en het rapport is gereed.

Op woensdag 25 oktober vindt een gemeenteavond plaats om 20.00 uur waarin de resultaten van het onderzoek zullen worden gepresenteerd. Vervolgens zullen we over de bevindingen met elkaar in gesprek gaan. De gemeenteleden hebben via de mail een uitnodiging voor deze avond ontvangen, alsmede een samenvatting van het rapport. Het detailrapport is op te vragen bij het kerkelijk bureau. Van harte welkom!

Ria de Graaf en Bruun Feijen

Uitnodiging voor iedereen met een partnerrelatie

passend bij het jaarthema:

Waar verlang je naar?

Deze avond is georganiseerd i.s.m. Marriage Encounter (www.marriageencounter.nl)

Het doel van Protestants Marriage Encounter is stellen, zowel getrouwd als duurzaam samenlevend, te helpen hun relatie verder te ontwikkelen. Marriage Encounter is een internationale organisatie met in Nederland zowel een protestants-christelijke als een rooms-katholieke tak. Door het volgen van een basisweekend krijgen stellen de gelegenheid te werken aan *verdieping van hun relatie*. Centraal daarbij is de *dialogoog*, waarin de partners elkaar ontmoeten. Die dialogoog krijgt gestalte in schriftelijke en mondelinge communicatieoefeningen waarbij de aanzet wordt gegeven door presentaties. Deelnemende stellen worden gestimuleerd om op een heel persoonlijke manier met elkaar in gesprek te gaan. Die gesprekken vinden plaats tussen de partners onderling, er zijn géén groeps gesprekken. Honderden echtparen hebben in de loop der jaren met veel enthousiasme een dergelijk weekend gevolgd. Persoonlijke ervaringen zijn ook te vinden op de website.

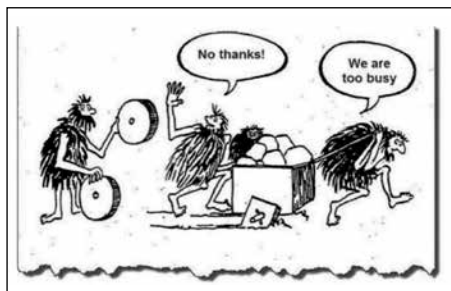
Om met deze organisatie kennis te maken en aandacht te hebben voor je relatie is het mogelijk om een avond bij te wonen waarbij een presentatie wordt gegeven.

Ons motto is dat een goede relatie altijd beter kan.

Een avond aandacht voor je relatie met als thema

*Liefde als Leerschool
Verbeter elkaar*

We houden van elkaar en willen het beste voor de ander. Als partner zie je vaak eerder de onontwikkelde gebieden dan dat je dat bij jezelf ziet. Of je nu jong bent of oud, er is altijd wat te ontdekken. Kijk maar eens naar dit plaatje.

Zo hebben wij ook vast van die onontwikkelde gebieden. Waarom die verborgen bleven? Misschien waren we bang voor de kracht van de mogelijkheden die er in ons leven. Met wielen gaat die kar een stuk sneller en krijgen we daardoor meer mogelijkheden. Gelukkig hebben we een partner die ons in de spiegel kan laten kijken. Die je wil helpen ontdekken en je opvangt als het moeilijk is. In de veiligheid van je relatie mag je je ontwikkelen tot de mens die je bedoeld bent.

Het vraagt ook nogal wat om je partner in de spiegel te laten kijken. Kun je dat in liefde doen? Blijf je de wielen dragen en kun je accepteren dat het misschien niet het goede moment is? Geef je hem/haar de ruimte het op zijn/haar eigen manier te doen en toch een appèl te blijven doen op de onontwikkelde gebieden?

Het leven blijft een leerschool, een leerschool in liefde en volledig leven. *Iedereen met een partnerrelatie is welkom (neem je partner wel mee).*

Wat kun je verwachten?

Gerry en Hans Stevels zullen vertellen hoe zij onderweg zijn en stappen maken om het beste in elkaar naar boven te halen. Jullie krijgen vragen om in je relatie te onderzoeken hoe dat bij jullie werkt en welke stappen je kunt nemen om de onderontwikkelde gebieden bij elkaar naar boven te halen.

Wanneer?

Vrijdag 10 november 2017

Hoe laat?

Ontvangst vanaf 19.30 uur met koffie en lekkers. Presentatie start om 20.00 uur. Na afloop is er een drankje en hapje.

Waar?

Koningkerk, Bruijnings Ingenhoeslaan 4, 2273 KR Voorburg (ruimte naast de kerkzaal "Voorhof").

De kerk is gemakkelijk te bereiken met tram 2 en bus 23, halte Bruijnings Ingenhoeslaan is naast de kerk.

Geef je op bij:

Renie en Bram Luteijn
renie.bram@hotmail.com
of tel. 3273522

Heb je je vergeten aan te melden en wil je toch komen? Kom dan toch maar.

Vrijzinnig Centrum ■ De Hoeksteen

Vrijzinnig Centrum "De Hoeksteen", Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg, tel. 3863413. Voorzanger: mevr. ds. K. Bezemer, Floris Vesterlaan 23, 2343 RV Oegstgeest, tel. 071-5320438. Secretaris: dhr. J. Jager, Rozenboomlaan 139, 2274 HK Voorburg, tel. 0620617539.

Zondag 22 oktober

10.30 uur ds. K. Bezemer
Thema: Hebben en Zijn
Organist Albert van der Haven
m.m.v. het Hoeksteenkoor
o.l.v. Frits Muusse
Het koor zingt tijdens de dienst:
Gott ist die Liebe
D.H. Engel
Benedictus
A. Bruckner
Zolang wij ademen
liedboek 657
Our Father which art heaven
J. Lees

Zondag 5 november

10.30 uur Hoeksteenlezing
Religie en Muziek in beeld, woord, muziek en vocale zang.
Spreker Aukelien van Hoytema
m.m.v. Julia Bonkhorst, sopraan.
Als een rode draad loopt religie door de muzikale uitingen van de mensheid. Van de ritmiek bij het bezweren van de elementen als storm, regen en onweer, van de primitieve mens tot de subtiele religieus-geïnspireerde composities van de hedendaagse componist Arvo Pärt. Wellicht bestond religieuze muziek al eerder dan wereldlijke.

Entree: € 7,-, Hoeksteenleden en -vrienden € 5,-, incl. koffie/thee.

Zondag 12 november

10.30 uur Het levensverhaal van Esther in woord en beeld.
Spreker Wim Toes en Marianne Geervliet beeld en geluid.

Inzamelingsactie t.b.v. de voedselbank

Zaterdag 11 november van 10.00-15.00 uur.

Kringen

Dinsdag 17 oktober

15.00 uur *Kring Filosofie van de kleine prins*

De Franse beroespiloot Antoine de Saint-Exupéry bedacht het boek *De kleine Prins* toen hij met zijn vliegtuigje in de Sahara was neergestort. In deze gesprekskring gaan we in op enkele wijze 'lessen' van de kleine prins.

Leiding drs. Katrijne Bezemer.
Drie bijeenkomsten op dinsdagen:
17 oktober, 7 november, 28 november.
Tijd: 15.00-16.30 uur.
Opgave: op de lijst in de kerk of via Katrijne Bezemer 071-5320438/ kbezemer@iroka.nl

Donderdag 2 november

19.45 uur
Kring Seneca en gelukkig leven
Velen zijn op zoek naar geluk. Volgens Seneca, een Romeins staatsman (4 v. Chr. – A.D. 65), ligt de bron van ons geluk of ongeluk in onszelf en is gelukkig zijn aan te leren. Seneca geeft daarvoor diverse handreikingen. In de gesprekskring lezen we zijn teksten over *Gelukkig leven* in Nederlandse vertaling.
Leiding drs. Katrijne Bezemer.
Vier bijeenkomsten op donderdagen
2 november, 23 november, 7 december en 11 januari 2018.
Tijd: 19.45-21.30 uur.

Jesus zei: Hij die mij gezonden heeft is bij mij; hij heeft me niet alleen gelaten, omdat ik altijd doe wat hij wil.
Johannes 8: 28-32

Dinsdag 14 november
14.00 uur Griekse leeskring
Inl. T. Spruijt tel. 3472807.

OntMoeting

Donderdag 2 november

10.30 uur Op elke eerste donderdag van de maand is er gelegenheid om bekenden en onbekenden in de kof-fieruimte te ontmoeten. U hoeft zich niet op te geven maar kunt zo bin-nenlopen.

U bent van harte welkom op onze bij-
eenkomsten.

Hartelijke groet,

Simon van Proosdij

Algemene Kerkenraad

Uitnodiging Gemeenteavond over het conceptbeleidsplan PGV 2018-2022

Donderdag 16 november,
Koningkerk 20.00 uur

Een aantal exemplaren van het con-
ceptbeleidsplan liggen vanaf zon-
dag 5 november in de Oude Kerk
en Koningkerk. Het is dan ook di-
gitaal op te vragen via [secretaris@
protestantsegemeentevoorburg.nl](mailto:secretaris@protestantsegemeentevoorburg.nl)

Aan: de leden van de Protestantse Ge-
meente Voorburg

Broeders en zusters,

Het Beleidsplan 2013-2017 van de
PGV loopt op zijn eind. De PGV heeft
zich in de periode 2012-2017 met
name gericht op interne zaken als
de ontwikkeling van de nieuwe wijk-
gemeenten tot nieuwe geloofsge-
meenschappen en op het (nog niet
afgeronde) verkopen van kerken. De
Algemene Kerkenraad (AK) heeft zich
inmiddels beraden over hoe nu ver-
der. Daarbij heeft zij besloten, mede
om de nieuwe predikanten van de
Martinigemeente de gelegenheid te
geven zich in te werken, de werking
van het huidige Beleidsplan met een
jaar te verlengen tot medio 2018.

Ter voorbereiding van het nieuwe
beleidsplan heeft de AK een contou-
rennota opgesteld. Zij heeft daarbij
voorkeur uitgesproken voor een AK
die richting geeft en zich dienend
richting de wijken opstelt boven een
op detail sturend bestuur; zodat nu
eerder behoefte bestaat aan een kort,
globaal plan met een visie en enige
uit te werken acties dan aan een klas-
siek beleidsplan waarin alle aspecten
van het Kerk-zijn gedetailleerd aan

de orde komen. Inmiddels is in beide
wijkgemeenten nu een goede basis
voor identiteitsvorming gelegd. Een
nieuw beleidsplan kan de toekomst
van de Kerk nu meer centraal stellen,
en meer gestructureerd invulling ge-
ven aan de roeping van de Kerk in de
wereld. Het zou vooral moeten fun-
geren als kapstok en inspiratie voor
het werk van de wijkgemeenten, en
de onderlinge samenwerking moeten
faciliteren en stimuleren.

De contourennota is, na verwerking
van gedachten uit het College van
Kerkrentmeesters en het College van
Diakenen, op 22 juni besproken en
van commentaar voorzien in een ge-
zamenlijke vergadering van de AK-
vergadering en de wijkkerkenraden.
Dit commentaar is inmiddels verwerkt
tot een conceptbeleidsplan, en het re-
sultaat leg ik bij deze aan u voor. Ik
mag u uitnodigen voor een gemeen-
tevergadering om u over het con-
ceptbeleidsplan uit te spreken aan de
hand van de volgende vragen:

- Spreekt de inhoud van de notau
aan? Geeft het voldoende, en de
juiste, richting? Heeft u aanvullen-
de suggesties voor nieuw beleid?
- Dient het op te stellen beleidsplan
naar uw mening verder in detail te
gaan, of acht u dat eerder een zaak
voor uw eigen wijkplannen?

Met vriendelijke groet,

Carel de Villeneuve
voorzitter van de
Algemene Kerkenraad

Uit de vergadering van de Algemene Kerkenraad (AK) van 28 september

De Algemene Kerkenraad is in het
nieuwe kerkelijk jaar begonnen met
een volle agenda. Allereerst zijn er
een aantal financiële zaken bespro-
ken. De jaarrekeningen 2016 van de
PGV en van het CvD zijn definitief
vastgesteld nadat ze ter inzage heb-
ben gelegen voor de gemeente.

Het college van Diakenen heeft de
begroting voor 2018 ingediend. Na
uitleg door de penningmeester van
het CvD, Atte Roskam, is de begroting
voorlopig goedgekeurd en komt ter
inzage voor de gemeente.

In het collecterooster 2018 zijn geen
wijzigingen t.o.v. vorig jaar.

De kerktoeren van de Oude Kerk is ei-
gendom van de PGV en moet hoogno-
dig gerenoveerd worden. Een speciale
restauratiecommissie is daar al enige
tijd mee bezig. Voor de financiële on-
dersteuning is een Plan van Aanpak
geschreven en er wordt een nieuws-
brief Torenrestauratie uitgegeven.

Houdt dus de berichtgeving daarover
in de gaten en ondersteun de werving
om het financiële plaatje rond te krij-
gen. Van harte aanbevolen.

Verder is het stappenplan om tot een
nieuw beleidsplan voor de PGV te
komen goed op schema. In de geza-
menlijke AK vergadering met de wijk-
gemeenten op 22 juni is een hiervoor
opgestelde contourennota bespro-
ken. Deze is op basis hiervan omgezet
in een conceptbeleidsplan, dat door
de AK deze avond is afgerond. Graag
wil de AK nu de mening van de ge-
meente horen.

Donderdag 16 november wordt u van
harte uitgenodigd om mee te pra-
ten over het conceptbeleidsplan PGV
2018-2022 in de grote zaal van de Ko-
ningkerk.

Aanvang 20.00 uur. Uitnodiging van
de voorzitter van de AK vindt u hier-
voor in deze KerkWijzer.

De werkgroep communicatie heeft
de opdracht gekregen om drie sce-
nario's uit te werken voor de interne
en externe communicatie van de PGV
in de toekomst. De werkgroep zoekt
ook versterking dus als je hierin mee
wilt denken, ben je van harte uitge-
nodigd.

Via Reliplan is de projectcommissie
Verkoop Kerken nog steeds in ge-
sprek met een partij die beide kerken
wil kopen. Tot 1 november heeft deze
partij een optie om zaken uit te zoe-
ken.

Vergaderrooster voor 2018 is vastge-
steld, de AK gaat in 2018 in de Ko-
ningkerk vergaderen.

De volgende vergadering van de
AK is 23 november in De Voor-
hof van de Oude Kerk. De agenda
kunt u opvragen via [secretaris@
protestantsegemeentevoorburg.nl](mailto:secretaris@protestantsegemeentevoorburg.nl)

Met vriendelijke groet,

Anneke Vader
secretaris Algemene Kerkenraad

Diaconie

Interkerkelijke inzameling Voedselbank 2017 – Help te delen

De kerken in Leidschendam en Voor-
burg organiseren op 11 en 12 novem-
ber de jaarlijkse inzamelingsacties
ten behoeve van de voedselbank St.
Buren. De Voedselbank zorgt er met
haar voedselpakketten voor dat men-

sen die moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen toch voldoende eten hebben. Helaas is de voedselbank nog steeds hard nodig. Ondanks alle sociale voorzieningen, neemt het aantal mensen dat onder de armoedegrens leeft toe.

De gezamenlijke kerken van Leidschendam en Voorburg vinden het daarom des te belangrijker om de voedselbank ook dit jaar weer te steunen. Het delen met de medemens is fundamenteel verbonden met het christelijke geloof en handelen. Wij willen oog houden voor mensen die in onze samenleving extra aandacht en hulp nodig hebben.

De Koningkerk en Oude Kerk houden de inzameling op zondag 12 november rond de kerkdienst. Zie verder de afzonderlijke aankondigingen en de folder die binnenkort wordt verspreid.

Namens de werkgroep,

Bert van Aller

Gift

De diaconie ontving van NN een gift van € 900,-, te besteden aan vakantieweek en individuele hulpverlening, waarvoor onze hartelijke dank. We hebben deze belangrijke bijdrage aangewend voor het dekken van de kosten voor het vervoer en deelname van senioren aan de vakantieweek in Lunteren en aan individuele vakantiegiften voor gezinnen.

Namens de Diaconie,

*Atte Roskam
penningmeester*

Kerkelijke berichten

High Tea: 'Spitten in de tuin van de bovenmeester'

Op zondag 12 november organiseert de Werkgroep Kerk en Buurt van de Koningkerk weer een High Tea. De deuren van de Koningszaal gaan open om 14.00 uur en de dialezing begint om 15.00 uur.

Deze keer vertelt Wim van Horssen van de Archeologische Werkgroep Leidschendam-Voorburg over opgravingen in de tuin van de directeurswoning van de voormalige Van Wassenaer-Hoffmanschool. Dit deel van de Herenstraat werd pas sinds het begin van de 17^e eeuw bewoond. Aan het eind van de 18^e eeuw was op die plaats de herberg 'de Bonte Os' gevestigd. De werkgroep vond er industrieel vervaardigde theekopjes uit de 19^e eeuw, maar ook scherven van

handgemaakte potten uit de tijd van de Romeinen.

Voor info: *Atte Roskam (3863109) of Houw The (3861135)*

Help mij om stil te zijn

korte cursus christelijke meditatie

"Help mij om stil te zijn" zingen we in de Koningkerk deze weken als kinderlied. Stil zijn gaat niet vanzelf, terwijl je wel kunt verlangen naar inkeer en contact met God. De ervaring leert dat samen stil zijn een impuls geeft aan je persoonlijke momenten van stilte en gebed. Daarom geef ik deze serie van drie donderdagavonden achter elkaar om de stilte (opnieuw?) te ontdekken.

De avonden bestaan uit twee delen. We beginnen steeds met het lezen en bespreken van een korte tekst die ons iets leert over meditatie en gebed (en waarom het vaak zo lastig is!). Daarna oefenen we stilte door een geleide meditatie, gericht op een Bijbeltekst of -beeld. We putten hierbij uit de rijke traditie van de kerk op dit gebied.

Je hoeft geen lid te zijn van de kerk of ervaring te hebben met meditatie om mee te doen. Deze cursus is weer anders dan de cursus 'stil worden kun je leren' die ik vorig jaar gegeven heb. Hoewel er uiteraard ook raakvlakken zijn.

Praktisch:

data: 26 okt., 2 nov., 9 nov.

tijd: 19.30-21.00 uur

plaats: kelder van de Koningkerk, Bruijnings Ingenhoeslaan 4.

Graag van tevoren aanmelden via evanderwolfkox@gmail.com. Of bel len tel. 2128279.

ds. Els van der Wolf

Plaatselijke berichten

Lezingen Confessionele Vereniging

De Confessionele Vereniging van Voorburg organiseert een interessante lezing voor de leden en belangstellenden. Deze lezing vindt plaats op woensdagavond 18 oktober, aanvang 20.00 uur. Ds. R.H.M. de Jonge uit Leiden spreekt over het onderwerp "Oorsprong en betekenis van het Hooglied".

De volgende lezing is op woensdagmiddag 15 november, aanvang 14.00

uur. Ds. B.H. Weegink uit Katwijk aan Zee spreekt over het onderwerp "Een tijdgeloof, een wondergeloof en het zaligmakend geloof". In dit jaar van herdenken en vieren van 500 jaar Reformatie komt ook de kernzaak van de Hervorming naar voren in deze lezing. U bent van harte welkom op beide lezingen.

De locatie van de lezingen is de grote zaal in bijgebouw De Voorhof naast de Oude Kerk, Herenstraat 77, 2271 CC Voorburg.

Met hartelijke groeten,

*Joke Verstraate-Krul
secretaris*

Prot. Christelijke Ouderen Bond (PCOB)

De afdeling Leidschendam-Voorburg houdt de eerstvolgende contactbijeenkomst op dinsdag 24 oktober in de Maartenszaal van De Mantel, Klaverweide 54 te Voorburg. Let op, dit is een andere locatie dan gebruikelijk. We beginnen om 14.00 uur. De heer J. Batist geeft dan een lezing over "500 jaar Reformatie". U bent allen van harte welkom.

J. Carton

Oecumenisch Vrouwenwerk Leidschendam-Voorburg

De startochtend van het Oecumenisch Vrouwenwerk Leidschendam-Voorburg was woensdag 20 september in de Kruisheuvelkerk. Marianne Pompert lichtte het onderwerp "vertrouwen" toe, waar de Vrouw en Geloofgroep zich dit seizoen mee bezig houdt. De dames spraken gezellig met elkaar onder het genot van een kop koffie, thee of een glas sap en dachten diep na over verschillende vragen. Er was informatie over de kringen waar nog plaats is. Er werd een oplossing gezocht voor de excursiegroep, omdat de kringleidster Dinie Vegt na jaren stopt met de coördinatie. Er werden kaarten geschreven aan zieke deelneemsters om te laten weten dat er aan hen gedacht werd. Woensdag 18 oktober wordt de eerstvolgende vrouw en geloofochtend gehouden van 10.00 tot 11.30 uur in de Maartenszaal naast de Martinuskerk. Inleidster is die ochtend voor het laatst Thérèse Beemster. De daaropvolgende bijeenkomst is gepland op woensdag 15 november ook van 10.00 tot 11.30 uur in de Leidraad, Harriët Freezerhof 20 in Leidschenveen. Inleidster is die ochtend ds. Jacqueline Bakker. De koffie staat beide ochtenden klaar vanaf 9.45 uur en ieder is van harte welkom.

Informatie bij Plony Korving-Harteveld, tel. 3203172 of p.korving@outlook.com en Marianne Pompert, tel. 06 28149719 of pompertmarianne@gmail.com

Wie speelt mee?

Ongeveer tien jaar geleden is, op verzoek van een kerkganger, Tonnie Sjoerdsma, gestart met een maandelijkse spelletjesochtend in de Fonteinkerk. Dezelfde bezoekers kwamen steeds weer terug, men vond het gezellig. Maar het aantal deelnemers was niet groot (ongeveer 7 personen). Na het eerste jaar gingen wij wel door met die maandelijkse spelletjesochtend. We gingen naar mijn huis. Want de kerk moest verwarmd worden, het kostte elektriciteit en koffie en dat alles voor een kleine groep. Het aantal breidde zich uit, maar door verhuizen en overlijden zijn er nu nog 4 tot 5 personen die maandelijks komen. Door ziekte waren we de laatste maanden slechts met 2 of 3 personen. Erg gezellig, maar er zouden er meer kunnen komen.

Wij hebben een vaste ochtend afgesproken, nl. de eerste woensdag van elke maand van 10.30-13.00 uur. Wij spelen geen moeilijke spelletjes, maar wel verschillende nieuwe en houden er rekening mee als mensen minder goed kunnen zien.

De spelletjes die we spelen zijn Genius (een kleurenspeel), Rummiekub (grote cijfers en duidelijke kleuren), Skip-Bo (tellen van 1-12), Scrabble (woorden maken), Triominos (cijfers aan elkaar passen) en nieuwe spellen die deelnemers soms ontdekken. Wij stemmen de spelkeuze op elkaar af en kunnen ook in meerde groepjes verschillende spellen doen. Onder het genot van koffie of thee spelen en praten we met elkaar.

Wij nodigen nieuwe mensen graag uit om eens mee te spelen of te komen kijken. Er zijn geen kosten aan verbonden.

Welkom op 1 november om 10.30 uur bij Leni Wapenaar, Watertorenlaan 74, Voorburg, tel. 3691550. Ik bewoon een appartement, dat met een lift bereikbaar is. Aanmelden is niet nodig.

Leni Wapenaar
(LM-Wapenaar@kpnmail.nl)

*Ik sla mijn ogen op naar de bergen,
van waar komt mijn hulp? Mijn
hulp komt van de Heer die hemel
en aarde gemaakt heeft.*

Psalm 121

Muzikale berichten

Silver songs door het 25-jarig Martini Ensemble

Zaterdagmiddag 28 oktober geeft het Martini Ensemble ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het ensemble een jubileumconcert in de Oude Kerk in Voorburg, aanvang 15.00 uur. De toegang is vrij, wel wordt er na afloop van het concert een vrijwillige bijdrage gevraagd die ten goede komt aan de restauratie van de toren van de Oude Kerk. Na afloop van het concert wordt er door het jarige ensemble een hapje en een drankje aangeboden.

Martini Ensemble
olv Jeroen Bosman
zingt

Silver Songs

Zaterdagmiddag 28 oktober 2017
om 15.00 uur
in de Oude of Martini Kerk
Herenstraat 77 te Voorburg

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het ensemble.

De toegang is vrij.
Na afloop van dit concert wordt er een vrijwillige bijdrage gevraagd die ten goede komt aan de restauratie van de toren van de Oude Kerk.

Het Martini Ensemble o.l.v. Jeroen Bosman bestaat uit dertien enthousiaste vocalisten en is opgericht in oktober 1992. De naam is ontleend aan bovengenoemde Oude of Martinikerk, de vaste repetitieplaats. De meeste zangers van het ensemble hebben dan ook een band met kerkelijk Voorburg.

In de afgelopen 25 jaren groeide de groep onder de bezielende leiding van Jeroen Bosman toe naar een eenheid, waardoor met recht van een ensemble gesproken kan worden. Er is in de loop der jaren een indrukwekkend repertoire opgebouwd van Bach tot Bacharach, van Mozart tot musical, van Orlando di Lasso tot spirituals; vocale muziek passeert de revue in al haar kleuren en stijlen. Het ensemble heeft een tweetal cd's opgenomen, waarop diverse muzikale pareltjes te horen zijn. Op zaterdagmiddag 28 oktober kunt u luisteren naar een breed spectrum van hun repertoire.

Zondag 29 oktober lunchconcert door de kinderkoren van de Academy of Vocal Arts

Op zondag 29 oktober kunt u in de Koningkerk komen luisteren naar de koren van de Academy of Vocal Arts (ACVA) uit Den Haag: het Haags Kinderkoor, Musicanti en Cantamare. Deze koren treden op in binnen- en buitenland en verzorgen koormuziek van de aller-bovenste plank. Nadat zij in januari 2015 in de Koningkerk te gast waren verzorgen zij op 29 oktober het tweede lunchconcert van het seizoen 2017-2018 onder de titel "Music Counts". Opnieuw een kwalitatief, mooi en afwisselend programma dat ook deze keer met informatie en beelden op de beamer ondersteund wordt.

Programma

Op het programma staan composities van verschillende componisten, zoals Pierluigi da Palestrina, Gabriel Fauré, Peter Jenkins. Naast voor u wat minder bekende composities zult u ook bekendere nummer horen. Zo zingen Musicanti en Cantamara met elkaar een door Marijke van Klaveren gecomponeerd arrangement van "I am a train" (bij velen van u bekend door de uitvoering van Albert Hammond) en sluiten de drie koren het programma gezamenlijk af met een arrangement van Marijke van Klaveren van het bekende lied "Tulpen uit Amsterdam". De koren staan onder leiding van Silvere en Daniëlle van Lieshout. Marijke van Klaveren begeleidt hen op de piano.

Praktische informatie

Het lunchconcert begint om 12.00 uur en duurt ongeveer 5 kwartier. Vooraf staat er voor wie wil een boterhammetje klaar. Na het concert is er een drankje en een versnapering en wordt ter dekking van de onkosten een vrijwillige inzameling gehouden. Zegt het voort: iedereen is van harte welkom!

Muzikaal novemberweekend
En als u toch reclame gaat maken voor de muziek in de Koningkerk dan gaan we graag nog even door met interessante informatie. Van vrijdag 24 tot en met zondag 26 november bruist het namelijk van de muziek:

- op vrijdagavond treedt de Voorburgse Oratorium Vereniging op. Uitgevoerd worden het Gloria van Vivaldi, het Magnificat van Zelenka en delen uit de Messias van Händel. Kaarten zijn te bestellen via concert@vov-voorburg.nl
- op zaterdagavond kunt u luisteren naar de pianoleerlingen van onze cantororganist Andrew Wright. Aanvang 19.30 uur. Toegang gratis.
- op zondag 26 november wordt

het lunchconcert verzorgd door de internationale pianiste Vivianne Cheng: www.vivi-anne.com. Het concert begint om 12.00 uur en ook hier is de toegang gratis.

- diezelfde middag verzorgt Vivianne om 14.00 uur een openbare masterclass.

Dit alvast als tipje van de sluier voor volgende maand. Eerst gaan we nog muzikaal genieten van de koren van de ACVA. We hopen u op 29 oktober te kunnen verwelkomen.

ACVA

De Academy of Vocal Arts biedt kinderen, jongeren en volwassenen uit heel Nederland de kans hun muzikaal talent te ontdekken en te ontwikkelen. Voor meer informatie: www.acva.nl

Orgelconcert Hans Houtman in de Oude Kerk

Op zaterdag 11 november om 20.00 uur is er het eerste orgelconcert van dit seizoen in de Oude Kerk.

Dit concert wordt gegeven door Hans Houtman vaste organist van de Oude Kerk.

Op het programma staan werken van: C. de Wolf (1880-1935); van C.M. Widor (1844-1937); Van M. Dupré (1886-1971) en aan het slot S. Karg-Elert (1877-1933).

Het wordt een prachtig concert! Ieder is welkom!

Hans Houtman (1976) studeerde orgel 1e fase, vroeger DM, aan het Rotterdams Conservatorium bij Bas de Vroome. De 2e fase, vroeger UM, heeft hij in 2002 cum laude afgerond bij Ben van Oosten. Hij volgde koor-directielessen bij Barend Schuurman. Hans Houtman is als *cantor-organist* verbonden aan de Oude of Martini-kerk te Voorburg. Als dirigent is hij verbonden aan de Marianne-cantorij te Voorburg, het Hervormd Kerkkoor Hoornaar, het Oratoriumkoor 'Arte Vocale' uit Middelharnis en het projectkamerkoor Capella Musica Aeterna.

In juni 2004 heeft het Prins Bernard Cultuurfonds hem een studiebeurs toegekend om zich verder te kunnen specialiseren in de Frans Romantische/laat Romantische orgelmuziek bij Louis Robilliard te Lyon, hetgeen hij heeft afgerond in 2005.

Hans is winnaar van verschillende Internationale concoursen (Haarlem, Dudelange, Trier).

In 2010 heeft Hans samen met een paar vrienden een stichting opgericht,

genaamd Musica Aeterna, waarvan hij artistiek leider is. Deze stichting stelt zich ten doel het bevorderen van klassieke muziek in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Gelieerd aan de stichting heeft Hans samen met celliste Ania Katynska "Barok Consort Musica Aeterna" opgericht. Het idee is te werken naar een vaste kern van professionele barokspelers die, afhankelijk van het soort concert, zal worden aangevuld met musici op projectbasis. De focus ligt vooral op het begeleiden van vocale ensembles en oratoriumkoren, maar het leent zich ook voor het uitvoeren van kamermuziek.

Het volgende concert zal zijn op 9 december waarin Dirk Out zal spelen. Zelfde plaats, zelfde tijd!

Overige berichten

Koning aanwezig bij viering 500 jaar reformatie

Op dinsdag 31 oktober vindt in de Utrechtse Domkerk in de Nationale Viering '500 jaar reformatie' plaats. Koning Willem-Alexander is hierbij aanwezig.

Het mythische beeld van Maarten Luther die op 31 oktober 1517 zijn 95 stellingen spijkerde aan de deur van de slotkerk te Wittenberg wordt vaak gezien als het begin van de reformatie: een vernieuwingsproces dat kerk en wereld heeft veranderd en leidde tot de geboorte van het protestantisme. De Nationale Viering in de Domkerk sluit aan bij het wereldwijde jubileum.

In de viering staat de Protestantse Kerk in Nederland, samen met gasten van andere kerkgenootschappen en religies, stil bij de betekenis van de reformatie en het protestantisme voor Nederland.

Ds. René de Reuver, algemeen secretaris van de Protestantse Kerk, gaat samen met ds. Mirjam Kollenstaart voor in deze viering. De Reuver: "De gang van het evangelie door Nederland is de rode draad in de liturgie. Willibrord bracht het evangelie naar Nederland. Luther actualiseerde dit evangelie. Al eeuwenlang klinkt dit evangelie in ons land. Wij vertrouwen erop dat het evangelie voor eeuwig zijn weg in Nederland blijft vinden."

Om deze gang van het evangelie door Nederland te symboliseren is aan de officiële genodigden van deze viering gevraagd of zij iemand mee willen

nemen die voor hen gestalte geeft aan het doorgeven van het geloof van generatie op generatie.

Aan de viering werken mee:

- Voorganger: Ds. Mirjam Kollenstaart-Muis
- Preek: Ds. René de Reuver
- Gebed: Ds. Mirjam Kollenstaart-Muis, ds. René de Reuver, mgr. Van den Hende
- Declamatie: Ds. Elsbeth Gruteke
- Orgel: Sietze de Vries
- Trompet: Diederik Hijlkema
- Mondharmonica: Hermine Deurloo
- Koor: Sonante Vocale
- Orkest: Orchestra 'Van Wassenaer'
- Koor: Voices of Worship

De viering is live te volgen via visie.eo.nl (31 oktober 19.00 uur). Een compilatie wordt uitgezonden op zondag 5 november om 9.16 uur op NPO2.

Groninger kerkdienst Amsterdam

Op zondag 5 november wordt voor de elfde keer een Groninger kerkdienst in de Oude Lutherse Kerk in Amsterdam gehouden. Het thema van deze dienst is 'Wat is wies?'. Centraal staat het verhaal van de vijf dwaze en de vijf wijze maagden uit Mattheüs 25. Voorganger is de Amsterdamse dominee Harry Donga. De liturgie van de dienst -Schriftlezingen, liederen, preek, gebeden etc.- is helemaal in het Gronings. Maar het is voor niet-Groningers ook goed te doen.

Optreden Groningse zangeres Marlene Bakker

De Groningse zangeres Marlene Bakker treedt op in de dienst met ondersteuning van gitarist Bernard Gepken en toetsenist Arjen de Bock. Marlene Bakker zal onder andere haar – ook in 2012 in de Oude Lutherse Kerk gezongen – aardbevingslied 'Loat Grunnen nait zakken' zingen.

Voorprogramma Oude Groninger Kerken

De Stichting Oude Groninger Kerken verzorgt om 10.15 uur een voorprogramma waarin ze een korte presentatie geeft van haar werk. Verder is er een fototentoonstelling over de Oude Groninger Kerken welke voor en na de dienst kan worden bezichtigd.

Collecte voor Wereldhuis

De collecte is voor het Wereldhuis -ademplek voor migranten zonder papieren www.wereldhuis.org- en de onkosten van de dienst.

Kovvie en kouke

Na de dienst wordt het Gronings volkslied gezongen en is er koffie

en Groninger koek (kovvie & kouke). Ook is er dan de mogelijkheid om mee te doen met een rondleiding door archivaris en vertelwonder Wim Bos. De dienst wordt jaarlijks bezocht door enkele honderden mensen die een band hebben met Groningen, maar in het Westen wonen.

Op een rijtje:

Datum: zondag 5 november

Aanvangstijd: 10.15 uur voorprogram Stichting Oude Groninger Kerken, waarna om 10.30 uur de kerkdienst begint. De kerk is vanaf 9.45 uur open. *Plaats:* Oude Lutherse Kerk, Spui, Amsterdam (Singel 411).

Er is een crèche.

Met vriendelijke groet,
Diaconie Evangelisch-Lutherse
Gemeente Amsterdam

Hanne Wilzing
algemeen secretaris

Hoe help je leraren die worstelen met de Bijbel?

'Leraren worstelen met de Bijbel op christelijke scholen', kopten veel kranten. Corina Nagel, Kerk&School-specialist van de dienstenorganisatie, heeft een aantal tips hoe predikanten en kerkelijk werkers leraren bij deze worsteling kunnen helpen.

Onderzoek naar 'De Bijbel op school'

In opdracht van Verus, de koepelorganisatie van het christelijk en katholiek onderwijs, voerden Elsbeth Visser-Vogel voor de PThU en Corina Nagel-Herweijer voor de CHE een kwalitatief onderzoek uit naar het bijbelgebruik op christelijke scholen in het primair en voortgezet onderwijs. Het persbericht en het volledige onderzoeksrapport kunt u lezen op <https://www.verus.nl/nieuws/leraren-worstelen-met-bijbel-in-de-school>

De Bijbel zit in het DNA van de school

Uit het onderzoek blijkt dat ieder van de onderzochte scholen de Bijbel gebruikt en dit ook belangrijk vindt. De Bijbel heeft een plek in dagopeningen, vieringen, in toespraken en wordt verbonden met andere vakinhouden. Daarnaast is de Bijbel voor veel leraren en schoolleiders een heel belangrijke inspiratiebron. Met behulp van Bijbelse kernbegrippen als 'genade', 'barmhartigheid' en 'rechtvaardigheid' vertelden zij hoe zij met elkaar en hun leerlingen om willen gaan. Op die manier kleurt de Bijbel eigenlijk de hele schoolcultuur.

Uitdagingen bij het gebruik van de Bijbel

Een andere belangrijke conclusie is dat leraren en schoolleiders uitdagingen ervaren op het gebied van bijbelgebruik. Veel leerlingen en leraren zijn niet meer vertrouwd met de Bijbel, waardoor het een vreemd en irrelevant boek voor hen is. Tijdens de gesprekken vertelden veel leraren dat ze eigenlijk meer kennis van de Bijbel én meer vaardigheden nodig hebben om de Bijbel goed in hun onderwijs te gebruiken.

Wie pakt de handschoen op?

Verus heeft al aangegeven leraren te willen ondersteunen om deze uitdaging aan te gaan. Maar is Verus de enige organisatie die wat voor deze leraren kan betekenen? Verschillende voorbeelden uit het land laten zien dat ook lokale kerken de leraren in hun woonplaats kunnen helpen de Bijbel binnen hun school te gebruiken. Op deze plekken wordt de kerk gezien als een partner die de school kan helpen haar christelijke identiteit handen en voeten te geven en kan helpen de Bijbel op een goede manier te gebruiken. Bij een dergelijk partnerschap spelen predikanten, kerkelijk werkers en jongerenwerkers vaak een belangrijke rol.

De predikant op school

Op verschillende plekken in het land onderhouden predikanten warme contacten met de school en helpen zij op verschillende manieren de Bijbel binnen de school een plek te geven. Sommige predikanten zijn wekelijks een dag op school te vinden en zijn op deze manier beschikbaar voor vragen van leerkrachten en ouders. Anderen verzorgen gastlessen over de Bijbel en geloof voor leerlingen. Ook zijn er predikanten die workshops geven aan schoolteams over 'de identiteit van de school' of over 'kindertheologie' of die het team een kloostertraite aanbieden. Weer anderen helpen de school na te denken over het curriculum voor de godsdienstlessen of de methode die de school het beste kan kiezen voor de dagopening. Kortom, op tal van plekken speelt de predikant een belangrijke rol binnen de school en is hij of zij een graag geziene gast.

Een graag geziene gast zijn of worden

Corina Nagel, niet alleen onderzoeker binnen dit onderzoek, maar ook Verbindend Specialist Kerk & School voor de Protestantse Kerk, ziet in het contact met het veld een aantal facto-

ren die kerken helpen van betekenis te worden of te zijn voor scholen en geeft hierbij tips:

- Maak gebruik van de natuurlijke contacten die er zijn tussen kerk en school. Ouders met kinderen op school kunnen bruggen slaan.
- Werk als het mogelijk is vanuit bestaande structuren. In veel plaatsen is of was er al contact tussen kerk en school. Gebruik dit contact om te bespreken welke vormen van samenwerking nog meer mogelijk of wenselijk zijn.
- Investeer in relaties binnen de school. Voor sommige leerkrachten en schoolleiders zal het vertrouwen echt moeten groeien.
- Biedt expertise aan. Predikanten, kerkelijk werkers en jongerenwerkers bezitten kennis en vaardigheden als het gaat om godsdienstdidactiek en -pedagogiek, waar leraren behoefte aan hebben. Met deze competenties kunt u leraren in de school verder helpen.
- Denk creatief en stem af. In de praktijk blijken de mogelijkheden om de relatie tussen kerk en school vorm te geven bijna eindeloos. Ga, door goed af te stemmen, na waar de behoefte de school en uw expertise elkaar het beste raken.

Auteurs: Corina Nagel & Elsbeth Visser-Vogel

Historisch besluit over organisatie van Protestantse Kerk

Met ingang van 1 mei 2018 heeft de Protestantse Kerk niet 75 classes, maar elf classes. En iedere classis krijgt een classis-predikant. Dat heeft de generale synode op vrijdag 22 september besloten. Deze verandering is onderdeel van de toekomstvisie 'Kerk 2025' van de Protestantse Kerk in Nederland.

Kerk 2025 is ingezet als een geestelijk proces van vernieuwing om overall binnen de Protestantse Kerk (meer) toe te komen aan de kern van kerkzijn. Dit proces is al in 2014 ingezet. Om ruimte te maken voor dit geestelijke proces heeft de generale synode toen besloten dat een herziene inrichting van de Protestantse Kerk in Nederland nodig is.

Nadat de synode zich op 18 november 2016 voor het eerst uitsprak over een andere inrichting van de classes, zijn de eerste teksten toegestuurd aan de classes om ze in overweging te nemen (in kerkelijk jargon: considereren). Op basis van deze overwegingen zijn er diverse wijzigingen in de eerste versie van de tekst aangebracht. De tweede versie van deze tekst is tijdens de ver-

gadering van de generale op 22 september 2017 besproken.

Er is door de synodeleden uitgebreid over deze versie van de kerkorde voorstellen gediscussieerd. Het was een discussie op detailniveau, want over het algemeen waren de synodeleden het eens met de ingezette koers om het aantal classes te verminderen van 75 naar elf en het instellen van een classis-predikant.

Scriba René de Reuver realiseert zich goed dat vergaderen over kerkorde voorstellen het risico in zich heeft dat 'Kerk 2025 kan lijken op reorganisatie en management'. De Reuver geeft aan dat het 'goed is om van dit gevaar bewust te zijn, maar dat de besluiten van vandaag geen doel op zich zijn, maar een middel om ruimte te scheppen voor inhoud. Om kerk te kunnen zijn in deze tijd en samenleving: inspirerend, missionair, velen tot zegen'.

Kerk 2025:

Waar een Woord is, is een weg

Het gaat in de kerk niet om het regelen, maar om geloven. Toch lijkt de organisatiestructuur de inhoud soms in de weg te zitten. Als reactie daarop verscheen de nota 'Kerk 2025: Waar een Woord is, is een weg'. Blijf op de hoogte van dit thema op protestantsekerk.nl/kerk2025

'Ethiek is niet een tweede stap van het geloof'

Aan de Protestantse Theologische Universiteit in Amsterdam en Groningen worden predikanten opgeleid. Wie geven daar les? Wat is hun specialisme? En hoe staan ze in de kerk? Een serie interviews, deze keer: *dr. Petruschka Schaafsma*. Studenten krijgen van haar de opdracht om op hun stageplaats een bijeenkomst over een ethisch onderwerp te organiseren: 'Bedenk eens wat er concreet in deze gemeente speelt of waarover gemeenteleden eens in gesprek zouden kunnen gaan?' Dr. Petruschka

Schaafsma, docent ethiek aan de Protestantse Theologische Universiteit: "Na afloop is de reactie van predikant en gemeenteleden nogal eens: Dat zouden we vaker moeten doen."

Mooiste vak

Ethiek is voor Schaafsma 'het mooiste vak van de theologie'. "Alle subdisciplines doen er bij ethische vragen toe. De vakken over de Bijbel en Bijbeluitleg, over de kerk, hoe ze zou moeten zijn en hoe ze daadwerkelijk is, en de dogmatiek: Wie is God, wie is Jezus? Wat is het goede om te doen? staan niet los van wie God is en van wat de Bijbel zegt over hoe de wereld bedoeld is en wat rechtvaardig is in Gods ogen. Het raakt in deze tijd, waarin de christelijke visie niet de enige is, ook onze verhouding tot andere zienswijzen, het raakt de Nederlandse en de Europese cultuur. Ethiek is ook geen theorie. De vraag *hoe je moet leven* komt op in contact met mensen van vlees en bloed, in pastoraat bijvoorbeeld." Met haar masterstudenten behandelt Schaafsma 'de grote terreinen' van het leven: arbeid, gerechtigheid, eerlijke verdeling, overheid en politiek, oorlog en vrede, familie, seksualiteit, medisch kunnen, begin en einde van het leven. "We zeggen dat we ons op de Bijbel willen baseren, maar die belangrijke bron bevat niet zomaar allerlei kant-en-klare richtlijnen. Ethiek is ook een verkenning van de cultuur: In welke tijd leven we en wat wil de Bijbel ons dan zeggen?"

'Hoe doe jij dat nou?'

Op de 'ethische bijeenkomsten' van de studenten wordt in stagegemeenten over het algemeen positief gereageerd. Schaafsma proeft tegelijkertijd enige verlegenheid. "Zoveel wordt er in plaatselijke gemeenten niet aan ethische bezinning gedaan. De tijd is voorbij dat de kerk helemaal bepaalde hoe ons leven geleefd moest worden. De samenleving is steeds

pluraler geworden. In de Bijbel gaat het echter voortdurend over de vraag 'Wat is dan het goede leven voor Gods aangezicht?'" "Laat gemeenteleden maar eens vertellen waar ze tegenaan lopen", adviseert Schaafsma plaatselijke gemeenten. "In hun werk, in de zorg, in het onderwijs, in de industrie. En praat er met elkaar over in kleine kring: 'Hoe doe jij dat nou?' Mensen willen dat weleens van anderen horen. Geloof is iets wat je leeft, niet alleen het onderschrijven van leerstellingen of het hebben van een voorstelling van God. Ethiek is niet een tweede stap, het is helemaal één met geloven. Wie zegt dat God gerechtigheid nastreeft en het dan heeft over oordeel en vergeving, zit in het hart van de ethiek."

Familie

Naast haar colleges doet Schaafsma onderzoek naar familie en verwantschap met een focus op afhankelijkheid. Vanuit die expertise werkte ze mee aan de handreiking 'Familie als gegeven, leven in web van relaties', die de synode heeft aangeboden voor gesprek in de gemeenten. Zelf leeft ze mee met de protestantse wijkgemeente Westerkerk in Gouda, waaraan haar man, ds. Udo Doedens, als predikant verbonden is. "Misschien kun je ook religieus aan je trekken komen als je op zondag thuis naar mooie preken luistert, maar ik houd het er niet lang op vol. Geloof is bedoeld om met elkaar in een gemeenschap geleefd te worden." Ze is dan ook een actief gemeentelid. "Onze kinderen zijn 6 en 8. Toen ze kleiner waren was ik oppas, nu doe ik mee in de kindernevendienst. Als ouder kun je dat niet altijd anderen laten doen, vind ik."

Zie: www.protestantsekerk.nl > *Ge-roepen tot* > *Geestelijke vorming* > *Ethische bezinningen* > *Familie als gegeven*

Jan Kas,
freelance journalist

KerkWebRadio

Bent u tijdelijk of geheel niet in staat om de kerkdiensten in de kerk bij te wonen, maak dan gebruik van de KerkWebRadio zodat u op de hoogte blijft van het gemeentegebeuren.

Met de KerkWebRadio-ontvanger (via de telefoonlijn of ethernet) of op de computer via www.kerkomroep.nl zijn de protestantse kerken van Voorburg te beluisteren. Let er op dat u bij rechtstreekse uitzending op de play-knop bovenaan klikt. Op de website deopenhofvoorburg.nl staat onderin de rechter kolom een widget waarmee u direct een kerkdienst van De Open Hof kunt beluisteren.

Ook via uw smartphone of tablet kunt u een kerkdienst volgen, waar u ook bent. De app voor Iphone en Ipad is gratis beschikbaar in de Apple Appstore onder de categorie Lifestyle. De app voor Android-apparatuur via Google Play onder de zoekopdracht Kerkomroep. Bijzonder in de app is een button "Mijn kerken", waaronder u uw voorkeur kunt opslaan en op deze manier snel bij de kerk kunt uitkomen waar u graag naar luistert.

Bel voor inlichtingen het Kerkelijk Bureau: 3863502.

'Zonde' en 'genade': moderner kun je het niet krijgen

Wat heeft de Reformatie nu nog te zeggen?

Deze maand is het precies vijfhonderd jaar geleden dat in Duitsland Maarten Luther de Reformatie ontketende. Kunnen we anno 2017 nog iets met 'zonde' en 'genade', de woorden van toen? In de Kloosterkerk zoeken ze het uit.

Wat hebben oude woorden die in de tijd van de Reformatie een rol speelden, mensen van nu te zeggen?

In de Kloosterkerk worden deze maanden kerkdiensten gewijd aan begrippen die compleet uit de tijd lijken. Om er enkele te noemen: boete, zonde, genade.

Pas op, zeggen de predikanten Margreet Klokke en Rien Lanooy. 'Oude begrippen worden nooit echt ouderwets. De mens verandert niet in essentie. Vergelijk het met theaterstukken van oude Grieken en van Shakespeare. Ook daarin worden thema's behandeld die nog steeds drommen mensen trekken.'

We moeten ook niet vergeten, zeggen ze, dat je de zogenaamde reformatorische begrippen gewoon kunt terugvinden in allerlei bijbelse verhalen. 'De verlegenheid, als die er is, heeft dus niet zozeer met Luther te maken maar met een deel van de christelijke traditie zelf.' En als mensen zulke woorden 'zwaar' vinden, is het goed te bedenken dat die zwaarte zelden van Luther komt maar eerder van Calvijn. 'Luther, die in de traditie van de kerkvader Augustinus stond, had er geen moeite mee om te zeggen dat alle mensen zondig zijn. Maar dat maakte hem niet somber. Hij ontdekte in de bijbelse verhalen een kracht die de mens opricht. Boete doen noemde hij, naar men zegt, 'ein fröhliches Geschäft'. En over de zonde zei hij: 'Wees een zondaar en zondig dapper, maar geloof nog dapperder in God'.

'Precies de goede uitleg'

Kortom, er is geen enkele reden om niet de tanden te zetten in begrippen waarvan je denkt dat een moderne kerk ze het liefst bij het grootvuil zou zetten. Klokke: 'In het pastoraat ontmoet ik mensen die het woord 'zonde' in hun jeugd te veel hebben gehoord. Ze gingen – of gaan – gebukt onder een gevoel van dreiging dat ze aan allerlei kerkelijke normen niet voldeden.' En nog steeds zijn die oude woorden dichtbij. Er is een televisieprogramma 'Achter de dijken', over het calvinistische gehalte van ons land. En wat te denken van de stickers op afgeprijsde artikelen bij Albert Heijn met de tekst 'Weggooien is zonde'? Wat de kerk lijkt te hebben afgeschaft, duikt in de supermarkt weer op.

Klokke: 'Dat is precies de goede uitleg. Zonde heeft in de bijbel niets met moralisme te maken, maar is – als je het woord letterlijk vertaalt – zo iets als een pijl die zijn doel mist. En daarmee is zonde een hoogst actueel en betekenisvol begrip. Noem de kortingssticker toegepaste theologie. Het doel van voedsel is niet om te worden weggegooid. Mijn verre voorganger dominee Kwint noemde zonde een roos die in de modder valt. Terwijl een roos in een vaas hoort te staan. Zo kan ook een mens zijn doel missen, dat is zonde en jammer.'

Kwetsbaar mens

Ook het woord 'genade' is beslist niet uit de tijd, zeggen de voorgangers. Lanooy: 'Genade gaat over de kunst van een goed leven. En die kunst is niet dat je het in het leven maakt, maar dat je het leven ontvangt. Wat ertoe doet, krijg je, het is een geschenk. Je leven, je aanleg, de mensen die je ontmoet, je geluk, liefde, zelfs je beperkingen.'

Volgens de theologen komen woorden als genade in de kerk veel te weinig aan bod, 'in een tijd waarin iedereen zich perfect moet voordoen op Facebook en Instagram. Luther herinnert ons eraan, dat het de moeite waard is om na te denken over wat een kwetsbaar en feilbaar mens dragen kan.'

Klokke: 'In Luthers tijd twijfelde men aan zichzelf. Nu twijfelt men aan God. Daardoor is het voor velen moeilijk om zich open te stellen voor het goddelijke en ontstaat de neiging zichzelf aan de eigen haren uit het moeras omhoog te willen trekken. Dat gaat vaak niet. Ga eens naar de kerk, zou ik zeggen. Daar hoor je dat je je ook kunt laten dragen.'

Afgezien van bijbelse begrippen, is het geen extra moeilijke vertaalslag om ook de theologie uit de tijd van Luther en Bach begrijpelijk te maken voor mensen van nu? Neem Bachs cantate 'Ein feste Burg', een omspeling van het befaamde Lutherlied. Eind deze maand wordt het stuk overal in het land uitgevoerd. Het is een ronkende tekst vol martiale taal. Ten strijde tegen satan! De tenor zingt over het 'vaandel met het bloed van Christus'. Zijn die begrippen niet erg tijdgebonden en daarom ongeschikt voor verlichte gelovigen van nu? Lanooy is daar laconiek over. 'Soms kan ik inderdaad niets met dit soort teksten. Dan laat ik ze voor wat ze zijn. Ik parkeer ze.' Anderzijds zal hij ook in cantatediensten oude theologische begrippen zo veel mogelijk willen actualiseren. 'Ik zeg wel eens: onze kerk staat dan wel in het Museumkwartier, maar we zijn geen museum.'

Beide Haagse theologen noemen het niet meer dan logisch, dat de Kloosterkerk niet wegloupt voor de traditie. Oude, archetypische begrippen hebben nog steeds grote zeggingskracht. Klokke: 'Generaties vóór ons hebben ook met die woorden geleefd. De essentie is het geluk van de kwetsbare mens. Daar moet je blijvend naar zoeken. Daarom is het goed steeds naar de kern van een wijsheidsboek als de Bijbel – toch zo'n drieduizend jaar oud – terug te gaan.' Lanooy: 'Oude woorden moet je niet willen wegstoppen. Alles wat je wegstopt, komt vroeger of later weer boven drijven.'

Jan Goossensen
Kerk in Den Haag, okt. 2017